

stilles altsaa daarligere. Men saa er jeg jo tillige Rigsdagsmand, og som saadan har jeg som alle andre Rigsdagsmænd den Pligt at varetage Statskassens Tarv, og saa siger jeg: „Skal der være Gilde, saa lad der være Gilde!“ Nu foreligger her et Forslag, som viser, at Statskassen paa en bestemt Maade kan udrede det her forlangte Tilskud, uden at den faar noget næneværdigt Tab derved, altsaa saaledes, at andre Statsborgere ikke faa nogen næneværdig Udgift ved, at det Skraal bringes til at tie om, at vi, der betale Tiende, have lidt nogen Uret. Man har endogsaa sagt, at vi betragtes som Trælle. Jeg har rigtignok aldrig følt det, jeg føler mig som en fri Mand, skønt jeg betaler Tiende. Efter det nævnte Forslag lider Statskassen altsaa intet Tab og lige saa lidt andre Statsborgere, der hverken have Skyld i den Uret, der siges at være sket i Fortiden, eller som Tiendenydere have gjort noget uretfærdigt mod Tiendeyderne. Om de Skattelove, der blev foreløbig vedtagne her forleden Dag, er det blevet sagt, at der af de der indførte ny Skatter i flere Aar skal udredes 1,643,000 Kr., som alle Skatteydere skulle betale paa Grund af Tiendeafløsningen, enten de have nogen Fordel af den Tiendeafløsning eller ej. Jeg betragter overhovedet det, der her sker, naar jeg turde sige det for den ærede Formand, som et Rov fra andre, og det kan jeg ikke lide; jeg beder dette Udtryk ikke taget bogstavelig, jeg vil nødigt kaldes til Orden for det, men jeg betragter det som en meget uretfærdig Maade at behandle andre Statsborgere paa til sin egen Fordel, og jeg betragter det som en farlig Maade. Jeg kan nemlig paa ingen mulig Maade tro, at det nuværende System bliver ved at bestaa, og sker der paa ny et Systemskifte, ville de ny Magthavere kunne sige til os: Da I havde Magten, meled I jeres egen Kage, nu skulle I faa det at føle! Der vil ingen Ting være at sige dertil, thi hvad der er Ret for den ene, er ogsaa Ret for den anden. Af disse Grunde har jeg sluttet mig til det omtalte Forslag, men jeg finder i det hele dette lige saa lidt retfærdigt som alt det andet, thi det hele er uretfærdigt.

Landbrugsministeren (Ole Hansen):

Da jeg i Efteraaret fremsatte det foreliggende Forslag for det høje Ting, udtalte jeg Ønsket om, at det maatte lykkes at faa det gennemført samtidig med de andre Skattelove. Jeg tillagde det den Gang, og jeg tillægger det endnu, en meget stor Be-

tydning, om vi kunde komme bort fra disse Byrder, som Tienden er, og som hviler paa en enkelt Klasse af Befolkningen. Naar vi nu forhaabentlig gennem Skattelovene blive enige om at ophæve Gammelskatten, Land- og Ligningsskatten og Bygningsafgiften, og vi samtidig vilde beholde den Byrde, som Tienden er, og som hviler alene paa en enkelt Klasse af Befolkningen, nemlig Bondestanden, tror jeg, at det vilde bidrage til at vække en meget stor Misfornøjelse. Jeg tror ikke, det gaar an at opretholde et Forhold som dette, hvor Byrden ved Opretholdelsen af forskellige Samfundsinstitutioner er lagt paa en enkelt Del af Folket, medens alle andre have samme Ret som den til at nyde den Fordel, disse Institutioner byde. Det vil derfor let kunne forstaas, at jeg er meget vel tilfreds med det Standpunkt, som Udvalgets Flertal har indtaget over for denne Sag, idet jeg har nogen Grund til at tro, at det aabner Udsigt til, at vi kunne naa et Resultat angaaende dette vigtige Spørgsmaal. Jeg føler det derfor som en Pligt, som en kær Pligt at bringe Udvalgets Flertal en Tak for den velvillige Maade, som det har behandlet den foreliggende Sag paa.

De væsentligste Ændringer i Forslaget, som her foreslaas fra Udvalgets Flertals Side, gaa jo, som den ærede Ordfører har bemærket, særlig ud paa at hæve Bestemmelsen om, at Fordelen ved en eventuel Konvertering skal tilfalde Tiendeyderne, saaledes at det nu efter Forslaget, som det vil blive, naar Flertallets Forslag tiltrædes, bliver Statskassen, der faar denne Gevinst. Jeg vilde selvfølgelig have sat Pris paa, om vi kunde have bevaret den oprindelige Bestemmelse, men i Betragtning af Statskassens mindre gode Stilling for Tiden har jeg dog ment at kunne slaa mig til Ro med de Fordele, som ellers bydes Tiendeyderne. — En anden væsentlig Ændring gaar ud paa, at Tiendeafløsningen først skal træde i Kraft den 1. Januar 1908. Jeg tror, at dette er et fornuftigt Forslag, idet vi derved vilde blive i Stand til at behandle alle Tiendeydere ens. — Jeg anser det for givet, at det som Følge af disse mange Ændringer, der foreligger her til 2den Behandling, vil blive nødvendigt til tredie Behandling at foretage en Del Redaktionsændringer, og jeg skal i saa Henseende tage et Forbehold. Dette gælder saaledes Ændringsforslagene under Nr. 5 og Nr. 8, og endelig gælder det særlig Ændringsforslaget under Nr. 36. Ændringsforslagene Nr. 36 og 35 modsige